

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kizárólag viszályokra
 vagy megöröszésre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A magyar földbirtokos osztály pusztulása

Országos értekezletek folynak a magyar földbirtokos osztály megmentésére, a közép birtokos osztály visszaállítására.

Keresik kutatják a módokat arra nézve, hogy az eddig igazán megmagyarázhatatlan könnyelműséggel elhagyott gazdaosztályt megmenthessék, illetve, a mi még megmenthető, megmentésük. Szemeink előtt látjuk napról-napra azon közgazdasági betegségek szaporodását, melyek végveszélylyel fenyegetik az egykor tejfel-mézzel folyó ország magyarságát. Ki volt az, a ki hitében, meggyőződésében legerősebb volt az ország társadalmi közéletében? . . . Egyes egyedül a középbirtokos. Ki volt fenntartó eleme az országnak, — még pedig erős eleme, — a középbirtokos osztály! . . . Hol vannak az udvarházak, melyek mind megannyi gócpontjai voltak a magyar társadalom közéletének, politikai erősségének — a magyar nép pártfogásának — a magyarság erős védelmének? . . . Bizvást elmondhatjuk — sehol. Aki ezt tagadni merné, nem kell messzire menni, csak egy közéletben résztvevett hetven felé

hajló öreget kérdezzen meg. Az megadja a választ, a mi igen keserű.

Tagadhatatlan tény, hogy a középbirtokos nincs meg — letört, elmerült örökre! Feltámaszthatatlanul! . . .

Ha lehanyatlásának közvetlen okait fejtegetném, fölösleges dolgot követnék el, mert az annyit volt már tárgyalva, hogy mindenki előtt ismeretes. Közel multban legjobban tárgyalta 1900-ban a kassai agrár kongresszus. Hogy pedig a több év óta hevertetett eszme ismét felszínre kerül — annak igen mélyreható okai vannak.

Igaz szivből fakadó könnyeket kell sirnunk az udvarházak romjain, a melyek tanuskodó sarkövei, hogy alattuk fekszik egy darab Magyarország, letűnt erőnyeivel. A középbirtokos lehanyatlásával elveszett az alapja a politikának, közgazdaságnak, magyar egységes társadalomnak. Elveszett a támpontja egy egészséges, hazafias politikának. A középbirtokos osztály lehanyatlása pótolhatatlan irt hagyott maga után, melynek tatóngó mélyéből egy érdekes, öncélokot hajhászó tömeg burjánzott fel. Ennek egyik fattyuhajtása a többek között az osztálykülönbséget el-

törlő, s a szocializmus örve alatt idegen vagyonban osztozkodó proletár sereg. Hol van az a kapocs, mely a főuri osztályt a néppel összekötötte. Hol van a vezérlő, mely a népek áradatában magyar nemzeti elvek, hazafias ténykedések példaadásával az ősi erények tündöklő csilloga volt. A középbirtok elmerülésével mind elveszett. Ennek a keserű tapasztalata hat kényszerítőleg arra, hogy — a kik belátják miként sülyed a magyar nemzet — a magyarsággal merőben ellenkező idegen hatások alatt, — megkeresék a módot azon osztály feltámasztására, mely a multban Magyarország testének a gerincét képezte. De ha elfordulunk e sötét képektől, szemben találjuk magunkat a másikkal.

Itt van a magyar paraszt. Élő jelképe, mozgó hirdetője az ország általános szegénységének. Hol van az erkölcsi önértékelő, saját erejére támaszkodó, nyílt tekintetű magyar paraszt? Csak rendkívüli kedvező viszonyok között, apró elszigeteltségben található igen kevés helyen ez országban, kiválóan kedvező termelési viszonyok között vagy pedig a hol nagyvárosok közelsége biz-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Baba az omnibuszon.

— R. M. Bryant. —

Az eső hosszú, egyenes vonalakban esett, csak olykor-olykor görbítette el a szürke sugárkévéket a szél. A cseppek nyomában szürkén cuppant fel a föld felézatott sara s mi egész csontjaink velőjéig át voltunk fázva. Londonnak legcsunyább időszaka köszöntött be s mikor egy Bixtonomnibuszba beültem, azt hittem, még soha elkeseredettebb közönséget nem láttam, mint az, aki velem osztotta itt meg a sorsát. Egy öreg ur, akinek legjobb vasárnapi tyukszemére léptem, a mint az egyetlen még üres hely felé törtetem a kocsi legvégébe, szinte örült, hogy ürügye van rossz kedvének szabad folyást engedni. Olyan tekintettel mért végig s oly kellemetlen megjegyzéseket engedett meg magának, hogy a mellette ülő kövér asszony felkelt helyéről, hogy inkább gyalog folytassa útját, sem hogy tanuja legyen e gorombaságoknak, hanem egy pillantás az időre magához térítette méltatlankodásából s ismét elfoglalta régi helyét. Most már az omnibusz, legalább idebent, teljesen megtelt.

Hanem most egy elcsigázott asszony szállt fel a következő állomáson. Még nagyon fiatal volt, de teljesen ledolgozott s karján egy gyermeket tartott.

Leroskadt egy helyre, melyet egy udvarias s éppen kiszálló ur engedett át neki, s teljesen nyomorultnak, eikényszeredettek látszott. A baba ellenben boldogan tekintgetett széjjel s még az idővel is meg látszott elégedve lenni.

Mindannyiunkat barátságos tekintettel méregetett végig, a mire én, aki gyermekgyűlölő és megöröszítő aglegény vagyok, azonnal az ujságom mögé temettem magagamat.

Öt perc múlva, mikor ismét felnéztem, azt vettem észre, hogy az omnibusz utasai között különös változás állt be.

A kövér asszony, aki az előbb csaknem kiment az omnibuszból méltatlankodásában, most mosolyogva hajolt előre s egy arany láncot forgatott a gyermek előtt. A sarokban ülő összeaszott vén leány elragadtatással bámult a gyermekre. Három munkásforma ember bárgyun mosolygott arrafelé s egy kereskedelmi utazó úgy tett, mintha azért szedné ki az óráját a zsebéből, hogy az időt megtudja róla, de a legjamborabb megfigyelő is egyszerűben tisztában volt vele, hogy azért nyitja ki

és csukja be annyit s azért pislog át a gyermekhez, hogy ezt akarja vele mulattatni.

Szóval a kellemetlen öreg ur és az én kivételével az egész omnibusz közönsége — ideértve a kalauzt is — a nagyon közönséges arcú gyermek lábai előtt volt már. Ő pedig mosolyogva ült anyja térdein s boldogon gyönyörködött diadalában.

Nem lehetett több két esztendősnél, a haja aranszinű s a szemei nagyok és kékek. És dacára anyja elsorvad, agyondolgozott voltának, ő kövér volt és tiszta fehérbe volt öltöztetve.

Éppen a fölött gondolkodtam, hogy néhány esztendő múlva mily nagy bajokat fognak okozni e gyönyörű szép kék szemek, mikor a gyermek észrevett s egyszerre felém fordult, mintha azt mondaná önmagának: Na, ezzel még nem végeztünk.

Én kibívoán néztem vissza rá.

Nem mondhatom, hogy tényleg gyermekgyűlölő volnék, de nem vagyok hozzájuk szokva s azért mindig ki szoktam térni az utjukból. De ő mosolyogva bölintott felém és megrázta szőkefürtös fejét. Mit lehet erre tenni, jól nevelt embernek? A legkevesebb ugyebár az, hogy az ember visszamosolyog?

A gyermek — mintha csak felnőtt leány lenne — megelégedett ezzel s most már az

WIKUS

**CZUKRÁSZATA ÉS
 CSOKOLÁDE GYÁRI LERAKATA
 NAGYVÁRAD.
 FEKETE SAS PASSAGEABAN.**

TELEFON 763.

tos jövedelmi forrást nyújt neki. Hanem tömegesen láthatunk görnyedező testtel, sápadt arccal, révedező tekintettel, a hiányos táplálkozás miatt összeaszott, rongyokba burkolt alakokat. Nos uraim, Nem szorul-e minden igaz magyarnak el a szive, eme nagy rombolás, eme végzetes közgazdasági bajok láttára, mely már a magyarságnak az ütőerén rágódik. Meddig késik még az a honmentő politika, a melynek kezdeményezéséről majdnem minden lapban hangzatos címek alatt olvashatunk. A földművelés sikere, a mezőgazda megfelelő helyzetének biztosítása, az első fokelléke az ország boldogulásának. A tévesztett közgazdasági politika keserű gyümölcse a középbirtokos elpusztulásának, minden mellékkörülményeivel egyetemben. Itt kell vívmányokkal legelső sorban előállni. Nem akarok nagyot mondani, ha bizton állítom, hogy egyesegyedül ettől függ az ország jóléte. A munkásszocializmusnak, mint a közgazdasági betegség egyik kórjelének, mely már a mezőgazdasági termelést is veszélyezteti, ha az egészséges viszonyok folytán a megélhetés könnyebb lesz, medusafeje önként porba fog hullani. Ellenkező esetben pedig ez a paraszt szociális medusafej, mint a százfejű sárkány mesebeli feje, ha a kilencvenkilencet levágták, míg a századikat vágják, a többi ki fog nőni újra.

Gondolt-e azelőtt a magyar munkásparaszt arra, hogy szerződését megszegve valóságos vagyoni osztályrészt követeljen magának munkaadójától. Az az elszegényedett földbirtokos képes-e azon társadalmi feladatok teljesítésére, melyeket elődeik az ország érdekeiben könnyen megtehettek. A feleletet megadja a szegénység, a mely testvére a tehetetlenségnek. A vezérlő férfiak országszerte a

földbirtokosokból teltek ki, akikhez bizalommal közeledett a paraszt nép. Ma a fonál megszakadt. Míg az a középbirtokos vagyoni hatalmával tekintélyét és hazafias jótékonyágát vihette a magyarnép közé, addig a viszony jó volt. Most azonban az elszegényedés folytán, mely a paraszt szemében a »kódus« jelzővel a legnagyobb megbélyegzés, teljesen elvesztette tekintélyét. Nem is lehet csodálni ha a volt középbirtokos sértett önértékében odahagyva birtoka romjait, városi hivatalba menekül. Az ősi birtokot elfogatta az élelmes új földesur, aki — tisztelet a kivételeinek — ama feladatok magaslatán, melyeknek a fentiek után a középbirtokos részese volt, sohasem állott és igen tanulságos időknél kell bekövetkezni, míg megfogja érteni, hogy a földbirtok tulajdonjogával mi kötelezettséget vett át országos és magyarnemzeti szempontból.

A sok létova értekezletek özönéből egy államférfiu alakja magaslik ki, a ki teljes látókörrel fogott ama feladatok siphusi munkájához, melyekre valóban kiváló rátermettségét már is egy halmaz honmentő intézkedés igazolja. Kellő érzékkel es őt jellemző tapintatos eljárással rakja le alapjait azon lehetőségnek, melyen a magyar földbirtokos osztály a változott viszonyokkal számot vetve főnixként megújodva az ősi hibák elhagyásával az ősi erényekben újra tündökölhet. Ez a megváltással határos munkát végző férfiú Darányi Ignác földművelésügyi miniszter. A magyar gazdának csak kissé kell beletekinteni az ő nagyméretű, minden rétegében hazafias szellemtől buzgó munkakörébe, hogy lelke mélyéből tegye le a magyar birtokostól az utolsó munkásig a legönzettelebb nagyrabecsülés palmaágát lábáihoz.

Megvagyok győződve hogy az ő ut-

mutatásait követve, a magyar földbirtokos ismét visszafoglalhatja ama talajt, a melyet a körülmények kedvezőtlen alakulásai miatt több okoknál fogva lába alól elveszített.

Kaczvinszky Andor.

Obstrukció a láthatáron. Ugy látszik, hogy az obstrukció ismét bevonul a magyar képviselőházba. Mint Budapestről értesülünk, a balpárt, a nemzetiségiek és a horvátok a legközelebb tárgyalásra kerülő ujoncjavaslatokat meg akarják obstruálni.

Érdekes, hogy ez a három ellenzéki csoport külön-külön határozta el az obstrukciót. A balpárt az obstrukcióval kötelező ígéretet akar kicsikarni a kormánytól arra nézve, hogy az önálló magyar bank 1911-ben okvetlenül felállítatik. A nemzetiségiek az ujoncjavaslat megobstruálásával a kongruát kívánják megakasztani, melyet a román egyházra felelte sérelmesnek tartanak. A horvátok végül obstrukcióval akarják a kormányt arra kényszeríteni, hogy velük velük tárgyalásokba bocsátkozzék és a Rauch-féle alkotmány-ellenes kormányzatnak véget vessen. Az emített ellenzéki csoportok a legutóbbi értekezletükön határozták el az obstrukciót. Nagy titokban tartották a dolgot és csak most pattantották ki, mert az ujoncjavaslatokat a jövő héten napirendre tűzik. Az obstrukció főrendezője Molnár Jenő lesz.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 6.

Elnök Rakovszky István.

A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után az irományok és kérvények bemutatása következik.

Felolvassák az indítvány könyvet, melybe Nagy György jegyzett be az aradi vesztőhely megváltásáról, aminek megindokolását a Ház február 15-ikére tűzte ki. Az interpellációs könyvbe Surmin György és egy csomó horvát képviselő jegyzett be interpellációt, azonkívül Hencz Károly a kivándorlásról.

őreg urra vetette ki hálóját. Éppen vissza akartam térni lapomhoz, — kissé sértődve bevallom, hogy egy sorba helyeztem az őreggel — mikor újra rám mosolygott s mintha mosolya azt látszott volna mondani: — Figyelj! — En is tettem tehát, mint a többi utas és most már le nem vettem róla a szememet.

Az őreg ur még egyszer sem nézett fel könyvről, a mióta az omnibusz újra megindult, így hát tenni kellett valamit. De ilyen előnyökkel rendelkező gyermek előtt ez játéknak bizonyult. Mivel éppen a gyermekkel szemben ült, a kis lány előrehajolt s kis öklével nagyot ütött a gyanutlan őreg ur térdére.

Az omnibusz utasai visszafojtott lélekzettel figyeltek.

— Az őrdögbe! — káromkodott az őreg ur, s felnézett lapjáról.

— Őldöd — ismételte a gyermekhang s aztán körülnézett a kis leány, mintha tetszésünket akarná leolvasni arcunkról.

Hogy igazat mondjak, az őreg ur maga is elszégyelte a dolgot, mikor meglátta, mily parányi jószág a támadója. Mogorván bujt vissza könyvébe. A kis aggszüzet bosszantotta ez a kifakadás, a három munkás is haragudott, láttam, csak az anyát magát nem za-

varta semmi, ő kimerülten, félig aludva dőlt vissza helyén.

A leánya most mást próbált. Ismét előrehajolt, de nem összeszorított ököllel. Belátta, hogy így nem ér cél.

Az őregnek egyik keze a térdén nyugodott és olyan ráncos bőru őreg kéz volt. Teljes ellentétet alkotott a fölötté megpihenő — oh, nem azért, mintha félne, hanem hogy az omnibusz utasait várakozásban tartsa — kicsi gyermekkézzel. Es egyszerre igen-igen gyengéden a rózsaszín babaujjak belelopóztak a kerges őreg tenyerébe és aztán belesimultak egészen. A kellemetlen őreg ur hirtelen felnézett és kinyitotta az ajkát, de soha senki sem tudta meg, mit akart mondani, mert a tekintette az esdeklő, nagy kék gyermekszemekkel tállkozott. Aztán ismét lesütötte szemét könyvére. De nem sokáig. A baba érezte, hogy csatát nyert, meghuzta az őreg ur kezét és szinte napsugaras pillantással meredt reá.

Ekkor csodálatos dolog történt. A ráncos őreg arc megmozdult, a türemlések, a szemszögletbe gyűltek s a fogatlan vén száj olyan meleg, barátságos mosolyra torzult, a melyet senki sem várt, remélhetett volna e föl az őreg pergamen-arcól. Eleinte keserves mosolygás volt biz ez, mintha berozsdásodtak volna nevető izmai s szinte csikorogtak a szokatlan

megerőltetéstől. De aztán becsületes, meleg nevetéssé vált s most már nem is vette fel a könyvet újra, hanem nyílt bámulattal nézett a kékszemű gyermekre. Egyszerre pedig elkezdte az orrát fujni, hangosan. Pedig nem vettem észre, hogy náthás volna, azelőtt.

Mire az omnibusz rendeltetési helyére ért, csaknem kiürült. Mindössze az őreg ur, az asszony gyermekével és én maradtunk benne.

Az eső még mindig szakadt s látva a szegény asszonyt átnevesedett, vékony ruhájában, nem tehettem másként, mint hogy felajánljam neki esernyőmet. Eppen mikor elindultunk, mellettünk csörtetett az őreg ur. Már ismét olyan morózus és savanyu volt, mint annakelőtte. — Majd eltűnt egy mellékcácskában.

Egyszerre az asszony felsikoltott. Egy lámpa alatt mentünk el éppen s a mint gyermeke kezére nézett látta, hogy az valamit szorongat a tenyerében. Egy arany sovereign volt. Még sem volt hát olyan gonosz, mint a milyennek látszott ez az őreg ur!

Bucszukodáskor az asszonynak ajándékoztam az esernyőmet. Csak nem hagyhattam, hogy a savanyu, morózus őreg ur tultegyen rajtam a könyörtettségben.

HOLGYEK!

A legdivatosabb és legújabb szabásmintáim megérkeztek. Személyzetemet a főváros elsőrangú szalonjaiból hozattam. A munkáért kezességet vállalok.

ROTH ADOLF női szabó
NAGYVARAD, ZÖLDFÁ-UTCA 11 SZÁM.

Ezután áttér a Ház a földadókataszter kiigazításáról és a földadó százalékanak megállapításáról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalására.

Grahovár Mirkó az első szónok. Horvátul beszél a javaslat ellen.

Szilassy Zoltán Sándor Pál Pál beszédével polemizál, aki tulságosan erős színekkel festette a kis- és nagybirtok közt fennálló aránytalanságot. Ha vannak aránytalanságok, azt a javaslat nagyrészt megszünteti. A nagybirtokok terhei is meglehetősen súlyosak, ők fizetik például az elég magas községi adót, melyet a kisgazdák helyzetének javítására fordítanak. A kataszter kiigazítását szükségesnek tartja. A kormány iránti bizalmából ő egyéni meggyőződéséből kitolyólag a javaslatot elfogadja.

Polónyi Géza személyes megtámadtatás címén kér szót. Kijelenti, hogy a községi háztartásokról tett belügyminiszteri nyilatkozatot nem hallotta, mert ő annak a bizottságnak, hol e nyilatkozat elhangzott, nem tagja.

Sucin János nem fogadja el a javaslatot, bizalmatlan a kormány iránt, mert nem bizik az országos földadó-kivető bizottság működésében.

Batthyány Tivadar gróf kéri a Házat, hogy a tárgytól eltérhessen és a *tisztviselők községi pótdadóztatásához* szólhasson.

A Ház megadja az engedélyt.

A tisztviselők községi adója.

Batthyány Tivadar gróf: Az állami tisztviselők megadóztatása ügyében szólal fel. Helytelennek tartja, hogy a tisztviselőket községi pótdadóval is megadóztassák, ez az állapot csakis Poroszországban van meg. Kéri a miniszterelnököt, hogy a tisztviselőket vonja ki a községi pótdadó alól. — Azután polemizál *Mezőfi* Vilmos tegnapi beszédével. Meggyőződése az, hogy a nagy és kisbirtokosnak, a gazdag és szegény embernek egyforma arányban kell adót fizetnie. Beszédében *Herzog Péterrel* hozakodik elő, a milliommossal, akinek szintén annyi terbének kell lenni, mint amennyi terhe van a többieknek. Az adóreformjavaslatot nem helyteleníti, mert most még korai az idő arra, hogy gyökeres reformot eszközöljenek. Előbb ezt a javaslatot kell ellogadni, azután évek múlva, jöhet egy nagy általános reform, amelyre azonban előbb meg kell érnie ennek az országnak. A javaslatot, az összes pontjaival együtt kész örömmel fogadja el. (Éljenzés.)

A kisgazdák képviselője.

Szabó István a kisgazdák érdekében szólal fel. A kisgazdák nem törnek a nagyok ellen, sőt épen azzal küldik őt ide, hogy találja meg az együtt munkálkodás módját. (Élénk helyeslés) Azok akik szellemi iskolát végeztek s akik előtt ő meghajol, ne feledjék, hogy többféle iskola is van, ahol tanulni lehet: gyakorlati iskola, tapasztalati iskola, s a szenvedések iskolája. A kisgazdák ezt az iskolát járták ki, nem szabad őket lebecsülni. A javaslatot elfogadja. (Tetszés.)

Wekerle Sándor miniszterelnök visszautasítja *Mezőfi*nek a pénzügyi adminisztrációnak megvédolását. Ellenkezőleg, bizonyítja, hogy teljes humanitással jártak el mindig a polgárokkal szemben. Bózóky gyanúsításait pedig visszautasítja, mintha t. i. az országgyűlés nem a köz- hanem talán egyesek érdekében hoznának törvényeket. *Polónyinak* részletesen válaszol.

Polónyi Géza személyes kérdésben szólal fel.

Az ülésnek délután fél 3 órakor lett vége.

Kegyelemdőfés a fürdővasut ügyében.

A szépészeti és közlekedési szakbizottság ülése.

Amennyi gáncson, akadékoskodáson, sőt igen sokszor rosszakaratu nyílt és titkos támadáson már a fürdővasut létesítésének terve keresztülment, csak olyan nagy akaraterővel és buzgalommal lehetett keresztülküzdeni, amilyen-nel az engedményesek bírnak.

Tegnap tárgyalta a szépészeti és közlekedési szakbizottság s hosszú vita után abban állapodtak meg, hogy a kért 300.000 korona helyett 50.000 korona megszavazását javasolják, de ezt is csak akkor, ha a fürdővasut üzembe helyezve lesz. S ezért az 50.000 koronáért, amelynek még az esetleges osztalékát huzza a város, milliókra menő értéket kívánnak majdan.

Ez a dolog annyira jellemző, hogy nem is füzünk hozzá kommentárt.

A szépészeti és közlekedési szakbizottság üléséről a következőket közöljük:

Rimler Károly polgármester elnöklete alatt jelen voltak: *Szokoly* Tamás, dr *Molnár* Imre, dr *Kurländer* Ede, dr *Moskovits* József, *Gábel* Jakab, *Löwenstein* Zsigmond, dr *Pácz* Sándor, dr *Várady* Zsigmond, *Fried* Ferenc, *Weisz* Lajos, *Déry* János, *Balogh* Döme, *Köszeghy* József, *Gerő* Armin, *Szűcs* Géza, dr *Thury* László és *Dajka* Endre jegyző.

A fürdővasut ügye.

Lukács Ödön előadó első sorban *Hankovits* Ferenc és társának, mint a fürdővasut engedményesének azon kérelmét terjesztette elő, hogy a létesítendő fürdővasutra *Nagyvárad* városa 300.000 korona értékű részvényt jegyezzen, ennek ellenében 60 év múlva az egész vasutvonalat, összes építményei és felszerelvényeivel együtt ingyen bocsátják át a városnak. Ismertette, hogy a főszámvevő 100.000 korona jegyzését hozta javaslatba. Majd részletesen kifejtette azon fontos közgazdasági, forgalmi és közegészségügyi szempontokat, amelyeket a fürdővasut bizton szolgálna. A vasutépítést életképes vállalatnak tekinti s ezért a város nem zárkozhat el a támogatás elől. Tekintetbe kell azonban venni a város pénzügyi erejét. Javasolja, hogy a szakbizottság 50.000 korona részvényjegyzését javasolja, oly módon, hogy 60 év múlva a vasut a város tulajdonába menjen át.

Dr *Kurländer* Ede megszavazza a 300.000 kor.-t, ha a vasut létesül, annyira fontosnak tartja azt a város fejlődésére. A kockázat legteljebb annyi hogy nem kapunk kamatot az első időben, de ez más uton visszatérül. Ha az érdekeltek, fürdőtulajdonosok, stb. nem járulnak hozzá a kellőleg, úgy sem lesz vasut. Indítványozza, hogy a kért 300.000 koronát adják meg.

Gábel Jakab tagadja, hogy a fürdővasut a forgalmat emelné és sem forgalmi, sem közegészségügyi szempontból nem látja annak előnyét. Az 50.000 koronát elfogadja.

Weisz Lajos a város közönsége érdekében emiens érdeknek tartja a fürdővasut építését, mert nem tud mindenki 10 forintot költeni kocsira. *Nagyvárad* fejlődését mozdítja elő a fürdővasut. A város 100.000 koronát szavazzon meg a vasutra.

Dr *Molnár* Imre szólott ezután meggyőződéssel a kérdéshez. Az angol olcsó postatartifa behozatalára, a mi zónadijszabásunkra hivatkozik, hogy bizonyítsa az olcsó és gyors közlekedés átalakító hatását a torgalomra és

annak emelkedésére. A fürdővasut kiépítését a város legfontosabb érdekéből tartja szükségesnek s azt a legmelegebben pártolja. Ha csakugyan létesül, 300.000 koronát sem sajnálna s ebben még az sem aggasztaná, ha a kamat nem térülne meg. Az adott esetben megszavazza az 50.000 koronát.

Dr *Moskovits* József a vállalat rehabilitálásában nem bizik. De az bizonyos, hogy *Nagyvárad* város közönsége óhajtja s ezért az 50000 koronát megszavazza, de azzal a kikötéssel, mikor a vasut üzemben lesz.

Nagy hiba lenne, ha most a város szűkeblőségén a fürdővasut létesítése fennakadna. A 300.000 korona részvény évi 17000 korona kamatát be lehet illeszteni a város költségvetésébe.

Dr *Várady* Zsigmond beszélt ezután hosszasan az ellen, hogy a város részvényeket jegyezzen.

Déry János nem látja arányban, hogy 50.000 koronáért az egész vasut a város birtokába jusson. Belemennek-e ebbe az engedményesek? Módot és eszközt kell adni, hogy valóban létesíthető legyen a fürdővasut s ezért 250.000 korona megszavazását javasolja.

Rimler Károly polgármester kijelenti, hogy az átháramlási jogot nem engedményesek, hanem a miniszter szabja meg, aki megígérte, hogy a vasutat *Nagyvárad* kapja meg. A közp-utat kell a kérdésben keresni. A közuti alap 300.000 koronára nem elég, csak 100000 koronát bír meg. Tárgyalt az engedményesekkel s meggyőződése, hogy főként erkölcsi támogatás szükséges a várostól a vállalatnak. Ezért elégnék tartja az 50000 korona megszavazását.

Dr *Várady* Zsigmond 50000 koronát nem, de egy szerényebb összeget megszavazza.

Lukács Ödön újból kifejti a fürdővasut nagy közgazdasági fontosságát.

Dr *Kurländer* Ede odamódosítja előbbi indítványát, hogy 50000 koronát szavazzanak meg, de nem részvények jegyzésére, hanem akként, hogy amikor a fürdővasut üzemét megkezdí, 50.000 korona értékű részvényt vesz át a város.

A szakbizottság ilyen módon javasolja az 50.000 korona megszavazását.

Ezután a debreceni nagyvárad vasut részvényeire 50.000 koronát szavaztak meg, majdnem minden felszólalás nélkül. Ennél a kérdésnél *Gerő* Armin főkapitány annak a kikötését kívánta, hogy a vonatok a reggeli órákban érkezzenek *Nagyváradra*, tekintettel a vonalmenti községek élelmiszer behozatalára.

Öz. *Ragány* Jánosné részére évi 450 kor. kegydíj megadását javasolta a szakbizottság. Este fél 7 óra után ért véget az ülés.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Február 7. Biharmegyei takarékpénztár gyűlése d. e. 11 órakor.

Február 7. Magántisztviselők egyesületének közgyűlése d. u. fél 3 órakor.

Február 10. Leszámitoló és jelzálogbank közgyűlése d. u. 4 órakor.

Február 11. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Február 14. A Kath. Kőr közgyűlése és *Palotay* emlékünnepe d. e. 11 óra.

* **A nyugdíjbizottság ülése.** *Nagyvárad* város nyugdíjbizottsága tegnapi ülést tartott *Rimler* Károly elnölete alatt, amelyen dr *Molnár* Imre, *Bordé* Ferenc és dr *Istvánffy* István tb. tanácsnok volt jelen. Öz. *Rácz* Mi-

Fiuk! — Menjünk Klein Sándor és Vilmoshoz Fő-utca —
Leányok! üzeltébe vásárolni, kapunk ott minden felszerelést ami szükséges, hogy az iskolában rendszeres tanulók lehessünk. Iskola-
 táskák 23, könyvszíjak 20, tentatartók 10, patent harisnyák 14, kötények 35, gallérok 5, ingek 70, kofferek 1 —, keték stb
 Grammophonok nagyválasztékban részletfizetésre is.
 Intézetek részére teljes felszerelések

hályné özvegyi nyugdíjat és az árvák nevelési járulékát évi 2030 koronában állapították meg. — Mastyak János vámkézelőt évi 400 koronával nyugdíjazták. — Fényes János volt hegycsászár szolgálat közben halt el; özvegyének és árváinak évi 410 korona nyugdíjat állapították meg.

* **A 13-ik gyógyszerár joga.** A tizenharmadik gyógyszerár nyitására az engedélyt a belügyminiszter *Simigh István* okleveles gyógyszerésznek adományozta, azonban időközben, míg az adományozás meg sem történt, *Simigh István* Kalocsán elhalt. — Így a gyógyszerári jog gazdátlanul maradt. — Nagyvárad város tanácsa ezen körülményt, bejelentette a belügyminiszternek a halotti anyakönyvi kivonat csatolása mellett s intézkedést kért. A belügyminiszter tegnap értesítette Nagyvárad városát, hogy a gazdátlanul maradt gyógyszerári jog adományozása tekintetében nem intézkedik érdemlegesen, hanem a törvénynek megfelelőleg a gyógyszerári jog adományozásának a jogát Nagyvárad város közigazgatási bizottságára ruhazza. A közigazgatási bizottság még e hónapban február 17-én rendkívüli ülést tart s az alkalommal dönt a felett, hogy kié adományozza a 13. gyógyszerár jogát.

* **Miniszteri szakértők a kórház-ügyben.** A kórház kitelepítésének ügyében — mint ismeretesen megírtuk — a megye határozata ellen 3 felebbezést adtak be: dr *Móricz Ernő* főorvos, *Keszthelyi* főjegyző és *Hoványi Gyula* *Gácsy Géza* mérnökkel együtt. A három felebbezésben felhozott okokat a belügyminiszter egészségügyi ügyosztálya most tanulmányozta át és most fővárosi tudósítónk jelenti, a belügyminiszter úgy döntött, hogy az ügyet szakértőkkel kell megvizsgáltatni. A vizsgálat fogantatásával dr *Ilijás Béla* közegészségügyi felügyelőt és *Jandrasik* műépítést bízta meg a miniszter. A miniszteri megbízottak a legközelebb Nagyváradra érkeznek és itt megfogják tartani a helyszíni szemlélet. A két szakértő véleményétől függ a kórház kitelepítésének kérdése.

* **Letört virágszál.** Mint őszinte részvétellel értesülünk, *Molnár Lajost* és családját mély gyász érte. Ugyanis nevelt leányuk *Szobhy Etuska* életének 18-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt. A temetés ma délután 3 órakor lesz a Szent László-téri 226. sz. gyászosháztól.

* **Elfogott pénzhamisító.** Tegnapelőtt jó fogást csinált a nagyváradai rendőrség. A múlt év őszén ugyanis az egész megyében egy pénzhamisító szövetség működött s hamis öt. koronásokkal oly ügyesen tudták elárasztani az embereket, hogy a csendőrség és rendőrség együttes működése nem volt képes a banda tagjait kinyomozni. Tegnapelőtt egy nagyváradai kereskedőhöz beállított egy vidéki gazdálkodó s vásárlás után egy hamis ötkoronással akart fizetni. A kereskedő nyomban rendőrt hivatott és az illetőt bekísértette. A rendőrségen *Fábián Tódornak* mondta magát az illető, akinél a megmozgás alkalmával még 50 drb. hamis 5 koronást találtak. A rendőrség kihallgatta *Fábiánt*, azonban nem tudta előbbre vinni az ügyet, mert *Fábián* megtagadott minden felvilágosítást. A nyomozás számai messze a szomszédos vármegyékre is kiterjednek. Tegnap a mezőtelegi csendőr-örsvezető két csendőrrel Nagyváradra érkezett s a letartóztatott embert átvette s Mezőtelegre kísérte, ahol szintén megfordultak a hamisítók.

* **A munkanélküli vas- és fémmunkások kérelme.** A vas- és fémmunkásoknak szakszervezetét tudvalevőleg feloszlatta a miniszter és ebből kifolyólag fel lett oszlatva a nagyváradai fiók is. A nagyváradai feloszlátott szervezet volt 24 tagja kérelemmel járult a városhoz és hangoztatták, hogy ha feloszlatták a szerve-

zetet, úgy most őket mint munkanélkülieket hetenként 6—9 korona segélyben részesítsék. A rendőrség urána járt a dolognak és megállapította, hogy a 24 kérelmező közül 4 olyan, akik tényleg nem kapnak munkát. Tizenheten pedig olyanok, akik szüleiknél tartózkodnak és télen nem szoktak dolgozni. Tizenhárom azonban közönséges vándorló, akik, ha volna munkájuk sem dolgoznának, csak egy két hónapig szoktak egy-egy helyen lenni, azután tovább állanak. A rendőrség a megtartott nyomozás alapján javasolni fogja a tanácsnak, hogy a kérelmeket ne teljesítsék.

* **Gyanús községi gazdálkodás.** Tegnap egy 32 aláírással ellátott panaszkeresvény érkezett az alispánhoz Váncsod községből. A panaszban az aláírók azt adják elő, hogy 1905 ig a községnek semmiféle adóssága sem volt s a kiadásait teljesíteni tudta a költségvetés keretein belül. 1905. óta több községi ingatlan vagyont is eladtak, tehát még több pénzének kell lenni a községnek. A folyó évi költségvetés elkészítése alkalmával azonban kellemetlen meglepetésben részesült a lakosság. Ugyanis kiderült, hogy a Pesti Hitelbank 8000 koronáért pereli a községet. Ezenkívül a község 4000 koronás kincstári illetékekkel is tartozik. Az érdeklődők még azt is megtudták, hogy a községnek 22000 koronás váltóadósságát nem törlesztették. Amikor a lakosok megkérdezték az előjárókat, hogy adják magyarázatát a gazdálkodásnak, azt megtagadták, sőt *Főnyad Márton* volt községi bíró még az illetők ellen rágalmazási és becsületsértési pört is indított. A panaszkodók egy alkalommal pedig hallották, amikor *Főnyad* azt mondta, hogy:

— Bizony könnyelműen gazdálkodtak a község vagyonával.

A panaszosok most kérik az alispánt, hogy egy megyei biztost küldjön ki, aki a község gazdálkodását felülvizsgálja.

* **Kitüntetett tanítónő.** Szalontai tudósítónk írja, hogy *Batay Etelka* tanítónőt *Augusta* főhercegnő a tüdőbetegek szanatóriuma érdekében kifejtett buzgóságáért egy értékes *medaillon* ajándékozta meg egy szíves hangu levél kíséretében, miket az előjáróságához küldött azon kérelemmel, hogy azt a kitüntetett kezébe adják. F. hó 13-án nagy ünnepeké kisérteben fogják átadni *Augusta* főhercegnő ajándékát a kitüntetett tanítónőnek.

* **Beesapott kivándorló.** A magyarszékei járásban még nem ütötte fel a fejét a kivándorlás ördöge, ott még elég szilárdul áll a hazaföldje iránt való szeretet és ragaszkodás. Ha elvéve akadnak is olyanok, akik a gyors meggazdagodás vágyától ösztönözve kezükbe veszik a vándorbotot, csalódva csakhamar visszatérnek, vagy visszahozzák őket. — Ilyen meggazdagodni vágyó ember volt Pusztakárándon *Petrilla* Tótyer gazdálkodó is, aki Budapestre ment fel, hogy ott jegyet váltson és Amerikába hajókézzék. A jegyét Budapesten 210 koronáért váltotta meg. Fiuméba le is jutott *Petrilla*, ott azonban megállapították, hogy hamis utlevele van, miért is a jegyet elkobozták tőle, sőt 10 koronára megbüntették s amikor ezt megfizette, 24 órára le is zárták. A kellemetlenül csalódott *Petrillát* ezután kényszerutlevéllel hazaszállították Magyarországra, ahol a fősolgabírónak tett panaszt a rajta esett sérelmek miatt, amiket ugyan még hajlandó elfelejteni, csak a 210 koronáját adják vissza. A vizsgálat megindult az ügyben.

* **Egy ipartelep kibővítése.** Új vállalatnak még alig volt olyan sikere Nagyváradon, mint a *Wikus* féle országoshírű cukrászda nagyváradai fiókjának, mely tudvalevőleg a *Fekete Sas*

palota passage részében csak nemrég nyitotta meg gyönyörű helyiségét. E siker titka pedig az, hogy a nagyváradai *Wikus* féle cukrászda föltétlenül szolid üzleti elveket vezetett be s legfőbb céljával azt tűzte ki, hogy a legkiválóbb anyagokból, elsőrendű munkások által készített olyan cukrász iparművészeti produktumokkal lássa el a fogyasztó közönséget, amely készítmények a legjobbak, legelőkeltebbek ezek a téren s a legegyszerűbb igényektől a legmagasabb gourmanderiáig mindent kielégítenek. A közönség méltányolta is a *Wikus* féle cukrászda kiválóságait s fokozódott érdeklődése azt eredményezte, hogy a cég ma már a vállalat kibővítését tervezi, hogy pontosan és akadálytalanul megfelelhessen a cukrászdát látogató igazán előkelő közönség és a megrendelő családok igényeinek.

Ma délelőtt 10-től 1 ig
a Pannonia-étteremben
a 37-ik gyalogezred zenekara játszik.
Müncheni és dréher sör.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap d. u.: Szép gárdista.
Vasárnap: Este Forradalmi nász, premier.
Hétfő: Forradalmi nász.
Kedd: Forradalmi nász.
Szerda: Forradalmi nász.
Csütörtök: Délután ifjúsági előadás. A Velecei kalmár.
Döntörtök: Este Tatárjárás bérlet szünetben a Szigligeti szobor javára.
Péntek: Atalanta.
Szombat: A király.
Vasárnap délután: Vig özvegy.
Vasárnap este: A kedélyes paraszt, premier.

IRODALOM.

A Kath. Hittörlesztés Lapjai legutóbbi füzeté a következő érdekes tartalommal jelent meg:

Tartalom. Vallási viszonyok Cambodjában — Az afrikai álmokorság. — A szt ferenci rendi missiók ismertetése. — A szentföld. missió. — Missiói tudósítások: Kina. Tóth Ernő halála. — Papszentelés Cantonban. — Szerzetesek Japánban. — Lelkipásztorkodás vasutépítő munkások közt Kongó-Államban. — Kegyes adományok.

Képek. Cambodja: Budhista templom. — Cambodja: A király pagodája. — Cambodja: Buddhista szerzetesek, bonzok. — Cambodja: A bonz tanítványai között. — Cambodja: A bonzok főnöke. — Kina: Három kínai ujmisés pap. — Kina: Wenchow lazarisztá atyák, köztük néh. Tóth Ernő. — Kina: Hajóvontatás a Wangpó és Sang-Haj folyókon.

Megható és bennünket közelről érdekel az elhunyt *Tóth Ernő*nek legutolsó, Fetsér püspökhöz írott levele, melyet a püspök szíves volt közlés végett a lapnak átengedni.

Katholikus Szemle. A Szent István Társulat kiadásában *Mikályfi* Ákos szerkesztésében megjelent magas színvonalú folyóirat februári füzetének tartalma a következő:

Dr *Némethy Gyula*: Modernség problémája a keresztény művészetben. — Bernhard Zsigmond S. J.: Evi események a modern és a katolikus tudomány között — Dr Madarász Főris: Sípúsz. Második, befejező közlemény. — Dr Potgár István: Boszniai vasutunk iránya. — Dr Molnár István: Az új gazdasági népközi tervének. — S. Pessy László: Liliomok liliuma. Ave Maria. Költemények. — Széman

István: Láthatatlan város. Ó-szláv legenda. — Vértessy Gyula: Igazi koldus. Költemény. — gd. Folyóiratok szemléje, mely után gazdag irodalmi és kritikai rovat következik.

A Katholikus Szemlé a Szent-István Társulat rendes tagjai a tagilletmény része gyanánt kapják; nem tagoknak előfizetési ára egy évre 10 korona. Az előfizetések, valamint a tagságra való jelentkezések (tagsági díj egy évre 10 korona) a Szent-István-Társulat igazgatóságához (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.) intézendők.

MULATSÁG.

Naptár.

Február 8. Fráter Lóránd hangversenye a Csarnokban.
Február 13. Tiszti estély. (Csarnok.)
Február 16. Swárdström négyes hangversenye a Csarnokban.
Február 18. A m. kir. nagyváradi honvéd hadapród iskola táncvigalma saját helyiségében.
Február 18. Kereskedelmi iskola tánemulatsága. (Csarnok.)
Február 21. Postás bál. (Csarnok.)
Február 22. Megyebál. (Csarnok.)

EGYESÜLETEK.

A Kath. Kör gyűlése.

A jövő vasárnapi közgyűlés előkészítése ügyében tartott tegnap ülést a helybeli Kath. Kör választmánya. Jelen voltak dr. *Vucskics Gyula* és *Dús László* alelnökök, *Fetser Antal*, dr. *Hoványi Gyula*, *Frankó Endre*, *Pekanovits Imre*, *Kelemen Kálmán*, *Láng József*, id. *Jelinek Ferenc*, *Imrik Zoltán*, *Bodnár János*, *Karger Sándor*, dr. *Krüger Aladár* és dr. *Imrik Gusztáv* titkár.

A választmány a múlt évi számadásról elfogadta *Kugler Albert* és *Láng József* számvizsgálók jelentését, valamint összeállította az idei költségvetést. Az elnökség bemutatta a kör néhai elnökének *Palotay Lászlónak* pompásan sikerült arcképét, mely a vasárnapi közgyűlésen lesz elhelyezve.

Apróbb folyó ügyek elintézése után új tagokul felvételre dr. *Nyiry Ödön* gyógyszerész és *Bumbera István* szabó.

A közgyűlés, mely *Palotay* emlékének lesz szentelve s melyen betöltik *Palotay* elnöki székét is, jövő vasárnap, f. hó 14-én d. e. 11 órakor lesz megtartva a kör helyiségében. Ezuttal a közgyűlésen vendégek, nők is részt vehetnek.

(**Az iparos ifjak ünnepélye.** A nagyváradi ipartestület ifjuságának önképző egylete ma vasárnap délután fél 4 órakor *Körös-utca 1* szám alatti helyiségében kedélyes ünnepélyt rendez, hol különféle szavaltat és zeneszámokkal, valamint az »Ibolyka« című vígjáték előadásával fogja az egylet szórakoztatni a közönséget. Az egyesület ez uton is meghívja az érdeklődőket.

Igazságszolgáltatás.

§ **A Breider-ház ügye a törvényszéken** 1907. nov. 13-án nagy és rendkívül szomorú szenzációja volt Nagyváradnak, mit a Breider-ház összeomlása okozott. Az akkor épült ház az építvezetőség gondatlansága folytán összedőlt s 13 ember maga alá temetett, kik életükkel fizették meg a gondatlan építést. Hasábon emlékeztünk meg annak idején ez esetről s most ismét felelevenedik ez ügy, tárgyalatván a büntető tanács előtt.

E hó 13-án *Csulyok Béla* elnöklése mellett az előzetes vizsgálat alapján *Szász Róbert* mérnök, *Lipcsei Antal* felügyelő, valamint *Kosztai János* főpallér gondatlanságból elkövetett többszörös emberölés vádjá miatt kerülnek a kir. törvényszék büntető tanácsa elé. Illetve a legfőbb *Szász Róbert* aligha kerül, mert az előzetes letartóztatásból szabadlábra helyeztetvén Amerikába, némelyek szerint Afrikába, Transvaalba szökött, onnét ugyan bajosan kerítik elő a tárgyalásra. Már ma is nagy érdeklődéssel néznek ez ügy lefolyása felé, mi mindenek fölött nagy közönséget fog vonzani a tárgyalás színhelyére.

§ **Hütlén oseléd.** *Szabó István* komádi lakost hosszas rábeszélés után rávette *Pelle Lőrinc*, hogy gazdájától, *Takács Dánieltől* lopjon a számára búzát, tengerit és iát. A hütlén oseléd hajlott is a szóra s a lopott holmit olcsó pénzért átadta *Pelle Lőrincnek*. Ez ügyben is tárgyalta tegnap a kir. törvényszék s úgy a tolvajt, mint a felbujtót egy-egy havi fogházbüntetésre ítélte.

TÁVIRATOK.

Titokzatos katonai botrány.

Budapest, február 6. A József főherceg udvarában történt botrányról jelentik, hogy az tényleg a főherceg udvarán történt. Mihajlovits százados az udvaron volt és cigarettázott, mire a főherceg, aki az emeleten az ablakból nézett le, lekiáltott:

— Jöjjön azonnal fel.

A százados nem ment fel, mire a főherceg lefutott és a századost összeszidta s állítólag meg is ütötte. A vizsgálat folyik. Ez ügyben Nagy György meginterpellálja a honvédelmi minisztert.

Élő ember a messinai romok között.

Messina, február 6. Tegnap még egy élő embert találtak egy ház romjai között. A ház összedőlt falai lehetetlenné tették ennek az embernek a szabadulást és csak a takarító munkánál jöttek a mentők a nyomára. Ez az ember a katasztrófa óta folyton a romok között volt s miután a házból cukrosbolt volt, az eltemetett ember egész idő alatt süteménnyel és cukorral táplálkozott. Szakadatlanul azon fáradozott, hogy kényelmetlen helyzetéből kiszabaduljon, de nem tudott előre jutni s az utóbbi napokban végképpen lemondott minden reményről. Az egész idő alatt a süteményből és a cukorból csak nagyon keveset evett, hogy lehetőleg meghosszabbíthassa életét. Az öt hét múlva megmentett ember egészsége elég jó.

KÖZGAZDASÁG.

A Kereskedelmi bank jubileum közgyűlése.

A Bihar megyei kereskedelmi bank jubileumi gyűlést tartott tegnap, 40-ik évfordulóját alapításának; 40 éves jubileumát érdemes vezérigazgatójának *Reismann Mórnak*.

Markovits Antal elnök megnyitván a közgyűlést konstatálja, hogy a szabályszerűleg meghirdetett közgyűlésen 1106 részvényes lett letéve, melyeknek képviselőletében 80 részvényes jelent meg s konstatálja a határozat képességét.

Felszólítja *Reismann Mór* vezérigazgatót, hogy az igazgatósági jelentést olvassa fel.

A közgyűlés egyhangulag tudomásul veszi úgy az igazgatósági jelentést, mint az előterjesztett zárszámadásokat és nyereség felosztására vonatkozó összes indítványokat elfogadja.

Következik a felügyelő bizottsági jelentés felolvasása, melyet szintén egyhangulag tudomásul vettek és úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak a felmenvényt megadja.

Következik a tiszti-nyugdíjalap állásáról szóló jelentés, melyet a közgyűlés egyhangulag tudomásul vesz.

Előterjesztik az új nyugdíjszabályzatot, mely a régi 1883 évben alkotott nyugdíjszabályzat a mai megváltozott viszonyokba sok tekintetben már be nem illeszkedő, néhány rendelkezéseit méltányosabb keretben változtatja meg.

Ezen tárgyhoz szólásra dr. *Hoványi Gyula* részvényes emelkedett fel és örömeinek adván kifejezést az igazgatóság ezen méltányos indítványa fölött azt a közgyűlésnek elfodadásra ajánlja, következő beszédek kíséretében:

Dr. Hoványi Gyula beszéde.

Tisztelt Közgyűlés!

A most előterjesztett jelentésből kitűnik, hogy a jelen nyugdíjszabályzat sokkal méltányosabb elveken nyugszik, mint a megelőző 1883-iki; én örömmel fogadom el ezt az új méltányosabb alapokon nyugvó nyugdíjszabályzatot, mert az a meggyőződésem, hogy ez az intézetnek érdeke, mert az érdemes tisztviselői kart újabb kapcsolással fűzi az intézethez, de örömmel fogadom el az okból is, mert ebben az új nyugdíjszabályzatban erkölcsi elismerést látok a tisztviselői kar részére. Megvallom öszintén, ha a tisztviselői karban nem foglalna helyet egy férfi, aki nemcsak tisztviselő, az esetben nem venném igénybe a tisztelt közgyűlés idejét és becses figyelmét, de mindannyian tudjuk, hogy *Reismann ur* nemcsak vezérigazgatója, nemcsak az intézet első tisztviselője, hanem alapító tagja intézetünknek és az igazgatóságnak tagja. A múlt század második felében 1868. november 10-én kezdte meg működését a Bihar megyei Kereskedelmi Ipar és Termény-hitelbank; azon jelentőségteljes férfiak sorába mint alapítók ott szerepelt *Reismann Mór ur* és az isteni gondviselés kegyelméből ma az egyedül élő alapító tag. De *Reismann ur* intézetünknek nemcsak alapító tagja, hanem több mint negyven éve az igazgatóságnak tagja is, ami ritkítja pártját, nemcsak megyénkben, városunkban, hanem — azt hiszem — az egész országban is, mint igazgató negyven éven át közmegelegedésre töltötte be igazgatói tisztét. De *Reismann ur* nemcsak igazgatóságunk tagja negyven éve, hanem több mint 38 éve vezérigazgatója, mely körülmény ismét ritkaság, mert az gyakori eset, hogy valaki a gyakornoki állásból tehetségei révén a vezérigazgatói állásra felküzdi magát, de az vajmi ritkán fordul elő, hogy valaki egy 40 év óta fennálló intézetben 38 esztendeje a vezérigazgatói tisztet tölti be. *Reismann ur* mint vezérigazgató mindig összhangban az elnöki székkel, melyen megyénk, városunk közéletének mindig egy kimagasló alakja most *Markovits Antal úr*, *Reismann ur* egyetértésben érdemekben gazdag jogtanácsosával, dr. *Berkovits Ferenc*cel, ki szintén már 27 éve tölti be a jogtanácsosi tisztet, *Reismann ur* támogatva az érdemes igazgatóság tisztelt tagjaitól és követve az önfeláldozó hűséges tisztikartól egy emberöltőn át, 38 éven keresztül úgy vezette intézetünket, hogy azt nemcsak rázkódtatás, hanem még nagyobb kár sem érte, hanem évről-évre intézetünk erősödött, izmosodott. Az ő vezetését véleményem szerint legjobban jellemzi az ő osztlék-politikája. *Reismann ur* sohasem volt megnyerhető az úgrándozó, hol a magasba felemelkedő, hol a mélységbe lehanyatló osztlék-politikának, hanem mindig az egyenes, folytonosan emelkedő, úgy az intézet, mint a részvényesek érdekeit egyaránt szem előtt tartó osztlék-politikát valott a rendületlen hűséggel magáénak. *Reismann* vezérigazgató ur a pénzügyi bravurokat sohasem tette magáévá. *Reismann ur* idejének, erejének a javát az intézetnek szen-

telte, azt gondossággal, körültekintéssel, óvatossággal vezette, egyszóval az intézetnek élt.

Tisztelt Közgyűlés! Az általam kifejtett okokból s azok alapján tisztelettel indítványozom, hogy Reismann urnak kiváló érdemeit, melyeket az intézet körül mint alapító, mint negyven éves igazgató, mint 38 éves vezérigazgató szerzett, a közgyűlés jegyzőkönyvébe örökítse meg.

Tisztelt Közgyűlés! Ennél szebb erkölcsi elismerést ma nem adhatunk, de én remélem, hogy 10 év múlva, ha szerencsénk lesz Reismann urat ugyanezen a helyen üdvözölni, akkor majd valaki fog neki adni egy könyvet, amely könyv csak számokat fog tartalmazni, hű leírását annak ami történt; ez a könyv Reismann ur életrajzához rajza lesz, mondhatnám életrajza lesz, de a könyvnek a címe nem az lesz Reismann Mór életrajza, hanem a Biharmegyei Kereskedelmi Ipar- és Terménybank félszázados története.

Tisztelettel kérem a közgyűlést, hogy az én szerény indítványomnak lényt, erőt, súlyt, jelentőséget azzal méltóztassanak kölcsönözni, hogy azt egyhangulag, egy szíjjel, egy értelműleg elfogadják és határozattá emelik.

A közgyűlés dr. *Hoványi Gyula* indítványát lelkesedéssel elfogadja és a nyugdíjszabályzat tervezetét elfogadva elrendeli, hogy dr. *Hoványi Gyula* beszéde egész terjedelmében a közgyűlés jegyzőkönyvében megörökíttessék.

Erre *Reismann Mór* meghatottan válaszolta a következőket:

Tisztelt Uraim!

Negyven év óta állok intézetünk szolgálatában, itt töltöttem el életem nagyobb részét, életemnek legszebb korszakát.

Állásomat nem tekintettem hivatalnak, nem ismertem én hivatalos órákat, hanem minden időmet, minden tehetségemet és szorgalmamat arra fordítottam, hogy a csecsemőt, melyet bölcsőjében vettem át, gondozzam, fejlesztem és erősítek.

Intézetünk mint minden új vállalat, gyermek betegségeken isment át, 40 év alatt több pénzkrisis következményeivel kellett megküzdenie, kivált az 1873. évi emlékezetes pénzkrizissel; de a mindenkorai igazgatóság és a tisztelt részvényesek támogatásával minden rázkódást nélkülül legyűrtem e nehézségeket.

Es habár említett tevékenységemmel csak kötelességemet híven és önzetlenül teljesítettem bevallom, jólesik az itt elhangzott elismerés, melyet életem legszebb emlékeihez sorozok.

Öszinte hálás köszönetet mondok a kifejezett elismerésért és kérem továbbra is a tisztelt részvényesek bizalmát és jóindulatát.

A felügyelő bizottság tagjaiul megválasztottak:

Lichtmann Mór, ifj. Rimanóczy Kálmán. Póttagnak Wechsler József.

Választmányi tagokul:

Bleyer Lajos, Bügler Vilmos, Fodor Lajos, Glüksmann Ármán, Moskovits Miksa (gyáros), Roth János, Sonnenfeld Adolf, id. Középpessy Kálmán, Sulyok István, Szirmai Lajos, Sződényi Nándor, dr. Wawrek Kálmán.

Ezek után a közgyűlés lelkes hangulatban véget ért.

A közgyűlés után a tisztviselők nevében *Róna Ármán* cégvezető főkönyvelő meleg szavakban üdvözölte *Reismann Mór* igazgatót, mire a vezérigazgató hasonló meleg szavakkal köszönte meg a tisztviselők üdvözlését.

Majd a *Fonsiére* pesti biztosító intézet főügynökségének tisztviselői *Dravessky Mihály* főtitkár útján tolmácsolták meleg üdvözlésüket.

A gabonatózsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 6

Buza május	50 kilogrammonként	11.60
Buza okt. —	—	10.38
Rozs okt. —	—	8.96
Zab májusra	—	—
Zab okt. —	—	7.04

Tengeri máj. 1908. — — 6.85
Tengeri jul. — — 6.69

Ertéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, febr. 6.

Osztrák hitelrészvény	—	631.25
Magyar hitelrészvény	—	748.—
Leszámlító bank	—	743.75
Rimanurányi	—	561.50
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	692.25
Közuti vasut	—	552.—
Városi villamos vasut	—	269.—

Hivatalos árfolyamok

A budapesti áru- és értéktőzsde 1909. febr. 6.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	240.—	
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	95.50	
Magyar nyereséj sorsjegy kölesön	93.50	
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	94.50	
Osztrák járadék papírban	—	186.—
Osztrák járadék ezüstben	—	145.—
Osztrák járadék aranyban	—	97.25

REGÉNYCSARNOK.

EMIKE.

IRTA:

HAJDU IMRE.

(Folytatás.)

43.

— Készen van! örüljön neki; majd bizony engem tesz tovább is bolonddó; no hiszen csak azt lesse, nincsenek nekem eljátszani való ezreim, aztán punktum.

Amíg ezek a szobában történtek, a jegyző urnak alkalmá nyílt János gazdától a szép Emike felől tudakozódhatni; már például, hogy van, hova járnak, ki jár uri ember a házhoz, hát aztán jókedvű-é, sokat sétál-e magában? — e kérdésekre azután Jánosunk neki fohász-kodott, s miután Emikét elhalmozta volna a legnagyobb dicsérettel, olyan kielégítő tudósítást adott, hogy egy galopennek is becsületére vált volna.

— János gazda ne boszankodjék meg kelmed, hogy azt kérdem: lehetne-e kelmedre egy nagy dolgot bizni, ha fáradságát jól megfizetnék?

— Üm! uram, — mormog János gazda, önhittent egyet csavaritva öszbevegült bajuszán, — tizenhat esztendeje szolgálok én Filemon nagyságos uramat s ő még a templom kulcsát is rám merné bizni.

— Elhiszem János gazda, elhiszem! — iparkodik a jegyző ur kibékíteni Jánost, — hiszen is ilyenformát biznék kelmedre, ha hogy a titkot meg bírná őrizni.

— Ej uram! ha én egyszer megigérem, hogy megtartom, még a főtisztelendő plebános urnak sem gyónom ki, ha mindjárt annyi ördög-gel ijesztene is, amennyi hajamszála van, — teszi utána nyomatékosan.

— Így tehát bizhatok kelmedben?

— Elhiszem azt! — mint saját magában uram.

— Jól van, tehat majd meglássuk — s ezzel kivonta Demeter tárcáját s abba nagy-hirtelenséggel rajzönnel irt valamit, ezzel a lapot kitépve, azt mesterségesen összehajította s egy nála levő ostyadarabbal lepecsételte s ilyenforma utasítással adta át Jánosnak: Ezt a levélkét adja át János gazda Emi kisasszonynak, még pedig olyan óvatosan, hogy azt a jó Istenen kívül senki más ne vegye észre s ha választ ad rea, iparkodjon kelmed azt nekem elhozni, még pedig oly gyorsan amint lehetséges, csak aztán vigyázzon az isten irgal-

máért, hogy el ne veszítse, vagy más kezébe ne jusson s fáradsága jól lesz jutalmazva; imhol ez alkalommal fogja e kis borralvalót s ezzel egy öt forintos bankjegyet nyújtott neki.

Amint a jámbor ember az öt forintost meglátta s értesült arról, hogy az az ő borralvalója, örömeben majd átugrotta jegyző urat, ráadásul kezét akart neki csókolni, de ez azt nem engedte, átvette tehát nagyhirtelenséggel a levélkét és az öt forintost s miután egy színehagyott kendőbe csavarta volna, eldugta a kendőt szépen inge mögé.

— Nagyságos uram, biztos lehet benne, hogy hamarabb elvész életem, mint levele s ha a kisasszony kicseréli, még az éjjel meghozom a választ.

A titok csak addig titok, amíg azt magunk tudjuk, amiást mást bele avattunk, féltitokká válik s hasonló lesz egy csukott épülethez, melynek felület a viharos idők összerombolták s csak egy kis fáradságot kell vennünk, midőn felmászunk, hogy annak beljébe pillanthassunk, — hogy ezt megakadályozzuk, mi természetesebb? fedjük be épületünket, hogy titkunk titok maradjon, vagy bírjunk hasonló mérvű titokkal, melyeket a magunkét ellen-súlyozhassuk; vagy takargassuk azt pénzzel, bankóval, még pedig sokkal; azaz hogy a mennyiség az egyenlőség minőségétől függ, kire titkunkat biztuk,

Mialatt János gazda s a jegyző ur közt a szerelempostára nézve az egyesség a fentebb leírt módon megkötött, az öreg asszony is kijött indulatdulta arccal s elkészített levelével.

— Imhol a levél János! vigyázz reá, hogy el ne vesszen, mert sok pénz van ám a levélben, most pedig menj a konyhába, ott majd ételt s egy pohár bort fogsz kapni.

János gazda amily alázatosan jött, most ép oly alázatosan húzódott, a szokásos hálálkodások s kézcókok után, a konyha felé s mikor már jó távol volt a tornáctól, ekként szegte meg a bosszus öreg asszony a csendet:

— No hiszen csak vidd! csak vidd azt a levelet! tudom, hogy nem leszél véle szives vendég Bikfalván; mert ugyancsak jól kifizettem benne aprópénzzel azt a könnyelmű, éretlen unokaöcsém.

(Folyt. köv.)

A szerkesztőségért felelős

Dr. VUCSICS GYULA.

NYILTTÉR.

A legjobb kutyakalács volt és marad a Fattinger féle Kutyakalács, mely az összes e fajta tápszerek közül a legjobb összetételű és tápértékű. 50 kg. 23. — K., 5 kg. bérmentve 3. 20. K. Fattinger-féle Puppy-Biscuit kölyök kutyák részére. 50 kg. 26. — K., 5 kg. bérmentve 3. 50 K. Árjegyzéket bérmentve küld Fattinger's Patent Hundekuchen und Geflügel-futterfabrik, Wiener-Neustadt, 250-nél több első díj. A Fattinger-féle tápszert állatorvosi ellenőrzés mellett készült.

PFAFF CZÉG
LONDON
PARIS
 ÉS
BERLINI
NYAKKENDŐ
ÚJDONSÁGAI
PAZAR VÁLASZTÉKBAN
MEGÉRKEZTEK

DENT GLOVES ÉS **FOWNES GLOVES**
A VILÁG
LEGJOBB
KEZTYÜI
KAPHATÓK.
PFAFF CZÉGNÉL

PFAFF CZÉG
VADÁSZ
KÜLÖNLEGESSÉGEI
MEGÉRKEZTEK

Belépési felhívás a 6-ik évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében alakult **Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet minden év január és július elsején** egy-egy három évig tartó új évtársulatot nyit. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér fizetendő, melynek összege a három év elteltével a felmerülő haszonnal együtt fog az üzletrészeseknek visszafizettni.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani s a tagok hitel igényeit kielégíteni. Szövetkezetünk tehát amellett, hogy a *takarékosság ügyét szolgálja* tagjainak betéteik négyötöd része erejéig kölcsönt is nyújt.

Vidéki tagok a helyi befizetéseiket befizetési lapok útján teljesíthetik.

Felvételdíj üzletrészenként 10 fillér s az első betét befizetésekor mindenki megkapja a saját nevére kiállított betéti könyvecskéjét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik szövetkezetünk tagjai óhajtanak lenni felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rákóczi ut. Barts—Óvári palota) bármikor jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1909. január 1.

A Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet igazgatósága t

Tötös Mihály

Épület és díszmű bádógos mester
 :: Bethlen-utca 36. szám. ::

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget hogy épület és díszmű bádógos munkáim mellett ellagadok teljes fürdő berendezéseket, szőcskü akat és vízvezetékeket saját rezervával, ugyasíttén házaknak egész éven át jókarban tartását.

Nagyobb vállalatnál költség
 vetéssel díjtalanul szolgálók.

Helybeli és vidéki telefon száma 386.
 Ugyanott két tanuló felvétetik.

184—1909. Tkv. sz.

Árverési hirdetmény.

A nagyvárad kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság Dr. Wallner Ödön ügyvéd által képviselt Kir. Kincstár végrehajtónak Majláth János és neje K. Szabó Katalin csatári végrehajtást szenvedők elleni végrehajtási ügyében a nagyvárad kir. törvényszék területén levő Csatár község határában fekvő és a csatári 244. számú betétben A. I. 1., 3., 6., 7., 8., 9. sorsz. és 1907. 1909. 1912. 1908—1. 1910—1. 1911—1. hnti. alatt foglalt szállásbirtok végrehajtást szenvedő nevében álló jószág testre melyet a 4748—899. hrzi. sz. végzés jogán az 1896. V. t. c. 12. §-a alapján felvett 1050 frt. az 5589—908. tkvi. számú végzés folytán 2100 korona költségen terhel a 9367—908. tk. végzéssel elrendelt de elhalasztott árverésnek az 1881. évi 60. t. c. 146., 176. §-ai és az 1903. évi 41. t. c. 21., 24., 25. §-ai alapján elrendeli és annak fogantatására újabb határidőül 1909. évi február hó 20. napjának délelőtti 10 óráját Csatár község házához ezennel kiűzi.

Kikiáltási ár 748 korona az árverésre kitett ingatlan azonban ezen kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ részén alul nem fog eladatni, ha ez az összeg mint vételár meg nem ígértetnék az árverés mint sikertelen a kitiűzött által felfüggesztetni fog.

Árverezni szándékozók bánatpénzül a kikiáltási ár, 15 % -a vagyis 112 korona 20 fillért tartoznak készpénzben vagy óvadékképes papirban letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezer kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál és Csatár község előljáróságánál tekinthetők meg. Nagyvárad, 1909. évi január hó 7. napján.

Kiss Antal, kir. tszéki bírós

Kiadó lakások.

Pável-utca, 27. szám alatt:

egy négy szobás utcai lakás
 egy három szobás utcai lakás
 egy három szobás udvari lakás

május elsejétől kiadó.

A lakások és tartozékaik teljes kényelemmel vannak kiállítva.

185—1909. Tkviszám.

Árverési hirdetménykivonat.

A nagyvárad kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak, Csonka József Csatári lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a nagyvárad kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság területén levő Csatár község határában fekvő és a csatári 3., 4., 6. számú betétben A I 1—3. sorszám 936., 3438., 3592. helyrajzi szám alatt felvett (szántó a disznó, kut és mozgó dűlőben) ingatlanokra 543 korona kikiáltási árban, II. az A II 2. sorszám 2524. helyrajzi szám (szántó a Hajnal dűlőben) ingatlanra 180 korona kikiáltási árban, III. az A III. 1—2. sorszám 2746., 2747. helyrajzi szám (szántó az Ujhegy dűlőben) ingatlanokra 230 korona kikiáltási árban s végre IV. az A + 1. sorszám 2523. helyrajzi szám (szántó a Hajnal hegy dűlőben) ingatlanra 174 korona kikiáltási árban, az utóbbi ingatlant az 1896. évi V. t. c. alapján felvett 1500 korona költségen terhel a végrehajtási árverést elrendelte és annak fogantatására határidőül 1909. évi február hó 22. napjának délutáni 2 óráját Csatár község házához kiűzte. Kikiáltási ár 543 korona + 180 korona + 230 korona + 174 korona, az árverésre kitett ingatlan azonban ezen kikiáltási ár két harmad részén alul nem fog eladatni, ha ez az összeg mint vételár meg nem ígértetnék, az árverés mint sikertelen kiküldött által felfüggesztetni fog. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 15 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszéknél mint telekkönyvi hatóságnál és Csatár előljáróságánál tekinthetők meg.

Kelt Nagyváradon, 1909. évi január hó 9-ik napján.

A nagyvárad kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Kiss András,

kir. törvényszéki bírós.

HÁZAT VESZEK

kerttel vagy fásított udvarral.
 Ajánlatot kérek utca, házszám és ármegjelöléssel «Komoly vevő» jelige alatt a kiadóhivatalba.

VASÚTI MENETREN D.

ÉRVÉNYES OKTÓBER 1-TŐL.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.																	
V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Oda. — Vissza.		Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	
	7 20	8 20	12 20	2 25		5 40	9 15	Ind.	Budapest	Erk.	5 00	7 20	7 50		1 40	6 40	9 10
		10 28	2 43	+3 41		8 13	10 23		Nagykátá		2 41	5 11	6 34		12 30	5 04	8 26
	9 16	11 21	3 40	4 16		9 02	11 19		Szolnok		12 34	3 44	5 39		11 38	3 49	7 32
5 13	11 28	2 06	7 42	5 57	1 35	12 25	12 55		Püspökladány		5 06	12 54	3 56	10 20	9 52	12 48	5 27
5 27		2 18	7 59		1 49	12 41			Báránd		4 50	12 41		10 01		12 37	
5 43	+11 48	2 33	8 18	+6 17	2 05	12 53			Sáp		4 29	12 25		9 38	+9 33	12 23	+5 07
6 07	12 04	2 52	8 44	6 32	2 26	1 36	1 31		Berettyóujfalu		3 59	12 05	3 18	8 56	9 19	12 05	4 53
6 21		3 5	9 01		2 38	1 50			Mezőpeterd		3 31	11 51		8 35		11 52	
6 34	12 21	3 17	9 17		2 20	2 04			Mezőkeresztes		3 16	11 39		8 17		11 41	
+6 41			+9 25						Ártánd		+2 40			+8 07			
6 51		3 30	9 37		3 04	2 18			Bors		2 29	11 26		7 54		11 30	
7 00	12 35	3 38	9 41		3 13	2 27			Biharpüspöki		2 19	11 19		7 43	8 48	11 23	
7 11	12 45	3 48	10 00	7 09	3 25	2 38	2 11	Érk.	Nagyvárad	Ind.	2 05	11 09	2 39	7 28	8 41	11 14	4 15
	12 58	4 10	5 44	7 14		3 06	2 18	Ind.	Nagyvárad	Érk.	8 30	10 54	2 32	7 07	8 34	10 53	4 09
	1 05	4 17	5 53			3 13	2 26		Várad-Velence		8 22	10 27	2 26	7 01		10 47	
	1 15	4 27	6 04			3 22			Fugyivásárhely		2 09	10 18		6 51		10 38	
	1 27	+4 38	+6 18						Szakadát		+7 53			+6 38		10 27	
	1 36	4 47	6 30	7 42		3 42	2 51		Mezőtelegd		7 43	10 00	2 03	6 30	8 10	10 21	3 40
	+1 43		+6 39						Mezőtelki		+7 31			+6 21			
	1 50		+6 46						Czézcke		+7 24			+6 14		10 09	
	1 56	5 02	6 55	7 55		3 58	+3 05		Élesd		7 17	9 44	+1 50	6 09	+7 58	10 04	+3 24
	2 01	5 06	7 02			4 03			Élesd megálló		7 10	9 38		+6 03		9 59	
	+2 10		+7 12						Rikod		+7 00			+5 56			
	2 23	5 25	7 46	8 15		4 22	3 26		Rév		6 50	9 25	1 37	5 47	7 46	9 47	3 08
	+2 27								Rév megálló		6 39			+5 41			
	2 32	5 33	7 55			4 30			Zichy barlang		+6 33	9 16		5 36		9 39	
	+2 37	+5 38							Vársonkolyos		+6 27	+9 13		+5 31			
	2 49	5 49	8 13			4 44			Brátka		6 15	9 04		5 21		9 28	2 49
	2 57	5 57	8 22			4 52			Jádvölgy		5 38	8 56		+5 12		+9 20	
	3 08	6 08	8 35	8 48		5 03			Bucsa		5 26	8 47		+5 03		9 13	2 34
	+3 19		+8 48						Feketetó		+5 13			+4 50			
	3 32	6 30	9 07	9 03		5 27	4 16	Érk.	Kolozsvár	Ind.	5 04	8 31	12 55	4 43	7 07	8 58	2 19
	5 20	8 27	11 50	10 30		7 27	5 53				1 30	5 59	11 10		5 21	6 49	12 32

Nagyvárad—Vasköh.									
Tvsz.	Szv.	Oda. — Vissza.		Szv.	Tvsz.				
5 30	4 30	Ind.	Nagyvárad	Erk.	9 49				
5 42	4 41		Várad-Velence		9 38				
+5 57	+4 56		Rontó		+9 24				
6 07	5 05		Felixfürdő		9 17				
6 24	5 21		Kardó		9 03				
7 07	5 58		Nyárló		8 37				
7 21	6 11		Magyargyepes		8 25				
7 39	6 32		Tasádfő		8 09				
7 55	6 44		Drágacséke		7 55				
8 14	+7 13		Magyarcséke		7 48				
+8 28	+7 13		Dusend		+7 36				
9 01	7 54		Szombatság-Rogoz		+7 22				
9 14	7 55		Hollód		6 56				
9 29	8 16		Gyanta		6 46				
+9 37	+8 11		Fekete Kápolna		6 23				
9 51	8 31		Sólyom		+6 14				
10 00	+8 33		Belényesörvényes		6 00				
+10 10	+8 33		Borz		+5 53				
+10 22	+8 33		Belényesujlak		+5 48				
10 36	9 17		Sonkolyos		5 34				
10 50	+9 18		Fenes		+5 23				
+11 19	+9 44		Belúyes		+5 11				
11 30	+9 57		Dragonyesd		5 01				
+11 46	+10 04		Szudrics		+4 42				
12 00	+10 18		Rieey		4 31				
12 19	+10 31		Lunka-Rézbánya		+4 19				
12 35	10 45	Érk.	Vasköh-Barest	Ind.	+4 06				

Vésztő—Kötegyán—Hollód.									
Vv.	Vv.	Oda. — Vissza.		Vv.	Vv.				
4 45	5 10	Ind.	Vésztő	Erk.	4 02				
5 07	5 28		Okány		4 20				
5 23	5 43		Gyanta		9 02				
5 38	5 52		Sarkadkeresztúr		9 43				
5 52	6 07		Méhkerék		8 33				
6 00	6 14	Érk.	Kötegyán	Ind.	8 06				
6 16	6 30	Ind.	Kötegyán	Érk.	7 19				
6 20	7 11		Pósa		7 07				
6 48	7 25		Illye		6 51				
7 02	7 41		Csegöd		6 34				
7 12	7 51		Erdőgyarak		6 25				
7 21	8 01		Árpád		6 16				
7 39	8 27		Feketebátor		6 06				
7 52	8 41		Feketetó		5 44				
8 17	9 17		Tenke		5 33				
8 37	9 46		Rippa		5 21				
8 49	9 58		Mocsár-Gyanta		4 51				
8 59	10 11	Érk.	Hollód	Ind.	4 41				

Szombatság—Rogoz—Dobrest.					
Vv.	Tvsz.	Oda. — Vissza.		Vv.	Tvsz.
9 30	7 50	Ind.	Szombatság-Rogoz	Erk.	6 41
9 59	+8 19		Nánhegyes	Ind.	+6 14
10 09	8 39	Érk.	Dobrest	Ind.	6 04

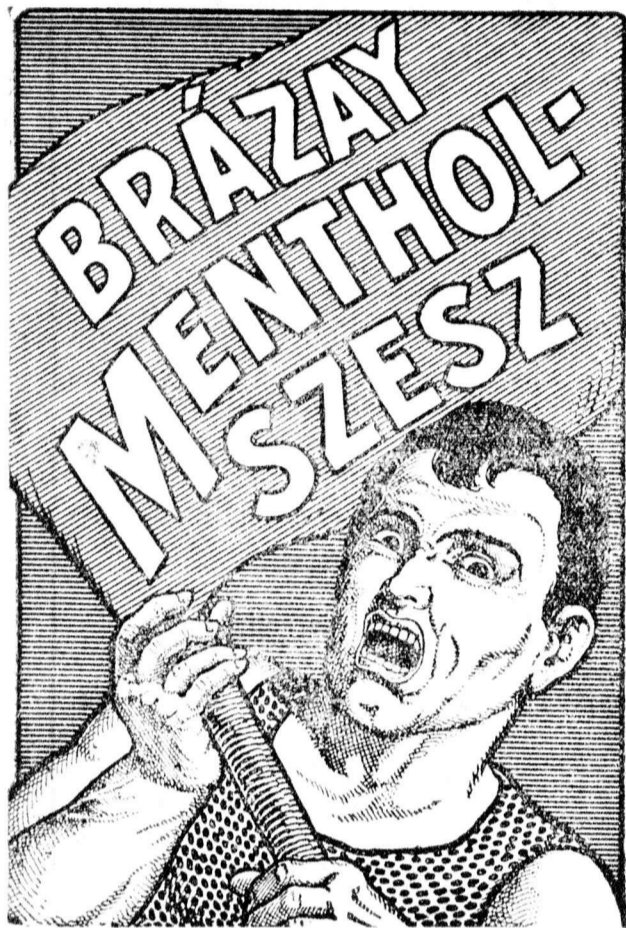
Nagyvárad—Békéscsaba—Szeged—Arad.									
Szv.	Mv.	Szv.	Mv.	Szv.	Vv.	Oda. — Vissza.		Vv.	Szv.
6 02	8 01	10 20	1 13	4 45	7 40	Ind.	Nagyvárad	Erk.	8 28
6 12	8 13	10 30	1 25	4 56	7 49		Óssi	Ind.	8 14
6 29	8 33	10 48	1 48	5 15	8 00		Less		9 29
	8 44	10 56	2 00	+5 25	+8 13		Gyapju		9 12
6 44	9 03	11 03	2 19	5 34	8 22		Cséffa		11 14
	+9 13		2 31		+8 31		Pusztaradvány		8 54
	+9 20		2 39		+9 39		Madarász		11 03
7 08	9 27	11 16	2 51	6 02	9 00		Nagyszalonta		10 38
	+9 40		3 07		+9 39		Pusztaharmod		10 30
7 25	9 59	11 44	3 27	6 24	9 09		Kötegyán		10 22
7 39	10 11	11 53	3 40	6 33	10 10		Sarkad		10 05
	10 23	+12 02	3 53	+6 45	+10 10		József szanatórium		9 52
	+10 27	+12 05	3 58	+6 57	+10 10		Gyulai városerdő		9 41
7 58	10 39	12 18	4 12	7 07	10 21		Gyula		9 15
	+10 51		4 27	+7 19	+10 21		Biczere		12 30
8 17	11 04	12 37	4 42	7 31	11 11	Érk.	Békéscsaba		11 58
	16 12	3 29	6 54	9 00	11 05	Érk.	Arad	Ind.	8 18
10 45	1 42	4 22	9 46	11 01		Érk.	Szeged-Rókus	Ind.	11 25

Nagyvárad—Gyoma.									
Vv.	Szv.	Oda. — Vissza.		Szv.	Vv.				
6 20	2 00	Ind.	Nagyvárad	Erk.	9 20				
6 36	2 14		Óssi		9 09				
6 51	2 28		Uj Palota		8 47				
7 05	2 40		Gyires		8 33				
+7 19	+2 53		Véres-Gyán		8 17				
7 26	3 00		Körösszeg		8 11				
7 37	3 10		Nagy-Illarsány		8 05				
7 57	3 29		Szavál		7 57				
8 14	3 45		Nagy-Tóti		7 47				
8 26	3 57		Komádi		7 37				
8 44	4 14		Iráz		7 27				
9 17	4 37		Kót		7 17				
9 42	5 01		Vésztő		7 07				
10 25	5 41		Szeghalom		6 57				
10 41	5 56		Körösladány		6 47				
10 58	6 12		Kéthalom		6 37				
11 42	6 38		Déaványa		6 27				
12 00	6 54		Ózdmajor		6 17				
12 23	7 18	Érk.	Gyoma	Ind.	6 07				

Székelyhid—Margitta—Szilágysomlyó.									
Vv.	Szv.	Oda. — Vissza.		Szv.	Szv.	Vv.			
10 00	2 27	6 40	Ind.	Székelyhid	Erk.	6 52			
10 22	2 48	7 01		Asszonyvásár		6 34			
10 50	3 09	7 22		Ajtkeresztúr		6 13			
11 04	3 22	7 43		Vedresábrány		5 56			
11 15	3 32	7 53		Monos-Petri		5 36			
12 08	3 57	8 04		Margitta		5 16			
12 22	4 10	8 17		Felsőábrány		4 56			
12 31	4 20	8 27		Székelyhid		4 36			
12 43									

Az élet minden bajában legjobb segítség
és legmegbízhatóbb háziszer a

ERŐSIT! SEGIT! MEGOV!

Egy üveg ára 40 fillér.
Kapható mindenütt.

Berkes Bertalan

Nagyvárad, Zöldfa-utca 21. sz. a.
TELEFON 180. TELEFON 180
Gazdálkodóknak gépolaj továbbá zsír, kátrány stb. Vidéki kereskedőknek cipőkrém, parkett fényezőmáz, Emke lakkok stb. vételénél legnagyobb árengedmények.

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 4.50 kor. 100 gyertyás 7 kor. 50 fill.

10 db. egyidejű vételnél 10% eng.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák, ugyancsak 5 százalékkal kartell áron alól kaphatók.

Csillárok

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön e célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/4 lóerőtől 12 lóerőig minűen nagyságban

Elvállaljuk

villamos világítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutanyos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok, bál meghívók, táncrendek, étlapok, naptárak, palackfeliratok, névjegyek, gyászlapok stb. a nyomdai szakos vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Február hó 8-án

a „Keresk. Csarnok“ nagytermében lesz megtartva

Fráter Lóránd

a magyar dal mesterének

egyetlen hangversenye.

A hangversenyen VÁRADI ANTAL Öméltósága, a Petőfi-társaság főtitkára fog előadást tartani Petőfi haláláról.

Kezdeté fél 9 órakor.

Belépő jegyek 6, 4 és 2 koronáért válthatók Sebő Imre könyv- és papirkereskedésében.

Megvettük a Czillér Imre-féle

= rőfös- és szőnyegáru raktárt =

Rákóczi-ut 7. a. (Szt. István palota) hol az

ÁRUSITÁST!

megkezdük.

Eladásra kerülnek az összes női ruhakelmék,
Blous és ruhaselymek, szőnyegek, függönyök,
vásznak, asztalneműek, ruhavásznak himzett bat-
tiszatok mosóáruk, stb.

Tisztelettel

Dick Jakab és Társai.

